

8

Yeni Nesil TÜRKÇE

Özet Bilgi • Bol Alıştırma • Yeni Nesil Sorular

YENİ NESİL 8.SINIF / TÜRKÇE

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ
1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu
DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy / ANKARA
0 312 284 18 14

ISBN: 978-605-80887-8-8
YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041
MATBAA SERTİFİKA NO: 16031

Tüm hakları saklıdır.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez,
bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da
diğer yollarla iletilemez.

Sevgili Öğrenci,

Dilimiz, kültürün kuşaklar arasında aktarılmasını sağlayan en önemli kültürel öğelerden biridir. İnsanlar, ancak ortak bir dile sahip olarak birbirleriyle anlaşabilir ve toplum oluştururlar. Her ulusun sayesinde iletişim kurduğu, yaşantılarını paylaştığı, gelenek ve göreneklerini sonraki nesillere aktardığı bir dili vardır. Toplumumuzun da günümüze kadar birlik ve beraberlik içinde gelmesi kullandığımız dil sayesinde mümkün olmuştur.

Bu kadar önemli bir unsur olan dilimiz, uzunca bir süre başka dillerin etkisi altında kalmıştır. Böyle zamanlarda toplumumuzun çeşitli kesimleri arasında kopukluk olmuştur. Bu nedenle Atatürk, birçok alanda olduğu gibi dil alanında da gelişmelere öncülük etmiş ve onu bugünkü çağdaş yapısına kavuşturmuştur.

Bu önemli amaçlar ışığında hazırladığımız bu kitapta Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan öğretim programını temel aldık. "Çocuk Dünyası, Millî Mücadele ve Atatürk" gibi temalarla sözcükte anlam, cümlede anlam, paragraf, yazım kuralları, noktalama işaretleri gibi birçok konuyu seveceğiniz ve anlayacağınız şekilde bol örneklerle anlattık. Öğrendiklerinizi günlük hayatta kullanma becerisi geliştirmenizi destekleyen öğretici ve tekrarlatıcı çalışmalara, bilgilerinizi pekiştiren yeni nesil sorularla harmanlanmış testlere, Türkçeden keyif almanızı sağlayacak eğlenceli ve bilgilendirici okuma çalışmalarına yer verdik.

Bu kitap yeni şekillenmekte olan dil birikiminize temel oluşturup derslerinizde en büyük yardımcınız olacaktır.

Başarı dileklerimizle...

Yazı Kurulu

1. TEMA ÇOCUK DÜNYASI

Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

Konu Özeti	6
Öğreten Çalışma	8
Öğreten Çalışma	10
Öğreten Çalışma	12
Tekrar Çalışması	14
Tekrar Çalışması	16
Okuduğunu Anlama	18
Pekiştirme Testi – 1	20
Pekiştirme Testi – 2	24

2. TEMA MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

Filimsiler ve Filimsi Grupları

Konu Özeti	30
Öğreten Çalışma	32
Tekrar Çalışması	34
Okuduğunu Anlama	36
Pekiştirme Testi – 1	38
Pekiştirme Testi – 2	42

3. TEMA ERDEMLER

Cümlede Anlam

Konu Özeti	48
Öğreten Çalışma	50
Tekrar Çalışması	52
Konu Özeti	54
Öğreten Çalışma	56
Tekrar Çalışması	58
Okuduğunu Anlama	60
Pekiştirme Testi – 1	62
Pekiştirme Testi – 2	66

4. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

Paragrafta Anlam ve Anlatım

Konu Özeti	72
Öğreten Çalışma	74
Tekrar Çalışması	76
Konu Özeti	78
Öğreten Çalışma	80
Tekrar Çalışması	82
Okuduğunu Anlama	84
Pekiştirme Testi – 1	86
Pekiştirme Testi – 2	92

5. TEMA MİLLÎ KÜLTÜR

Cümlelerin Öğeleri

Konu Özeti	98
Öğreten Çalışma	100
Öğreten Çalışma	102
Tekrar Çalışması	104
Okuduğunu Anlama	106
Pekiştirme Testi – 1	108
Pekiştirme Testi – 2	112

6. TEMA OKUMA KÜLTÜRÜ

Filde Çatı, Metin Türleri

Konu Özeti	118
Öğreten Çalışma	120
Tekrar Çalışması	122
Konu Özeti	124
Öğreten Çalışma	126
Tekrar Çalışması	128
Okuduğunu Anlama	130
Pekiştirme Testi – 1	132
Pekiştirme Testi – 2	136

7. TEMA SAĞLIK VE SPOR

Cümle Türleri

Konu Özeti	142
Öğreten Çalışma	144
Öğreten Çalışma	146
Tekrar Çalışması	148
Okuduğunu Anlama	150
Pekiştirme Testi – 1	152
Pekiştirme Testi – 2	156

8. TEMA DOĞA VE EVREN

Yazım Kuralları ve Noktalama, Yapıya Dayalı Anlatım Bozuklukları

Konu Özeti	162
Öğreten Çalışma	164
Tekrar Çalışması	166
Konu Özeti	168
Öğreten Çalışma	170
Tekrar Çalışması	172
Konu Özeti	174
Öğreten Çalışma	176
Tekrar Çalışması	178
Okuduğunu Anlama	180
Pekiştirme Testi – 1	182
Pekiştirme Testi – 2	186

Yanıtlar	191
----------------	-----

1. TEMA

ÇOCUK DÜNYASI

“Çocuğa küçük şeylerden zevk almasını öğreten, ona büyük bir servet bırakmış olur.”

Etienne Gilson

Konu Özeti

Sözcükte ve Sözcük
Gruplarında Anlam

Öğreten Çalışmalar

Alıştırmalar
Etkinlikler

Tekrar Çalışmaları

Etkinlikler

Okuduğunu Anlama

Masallar ve Gerçekler

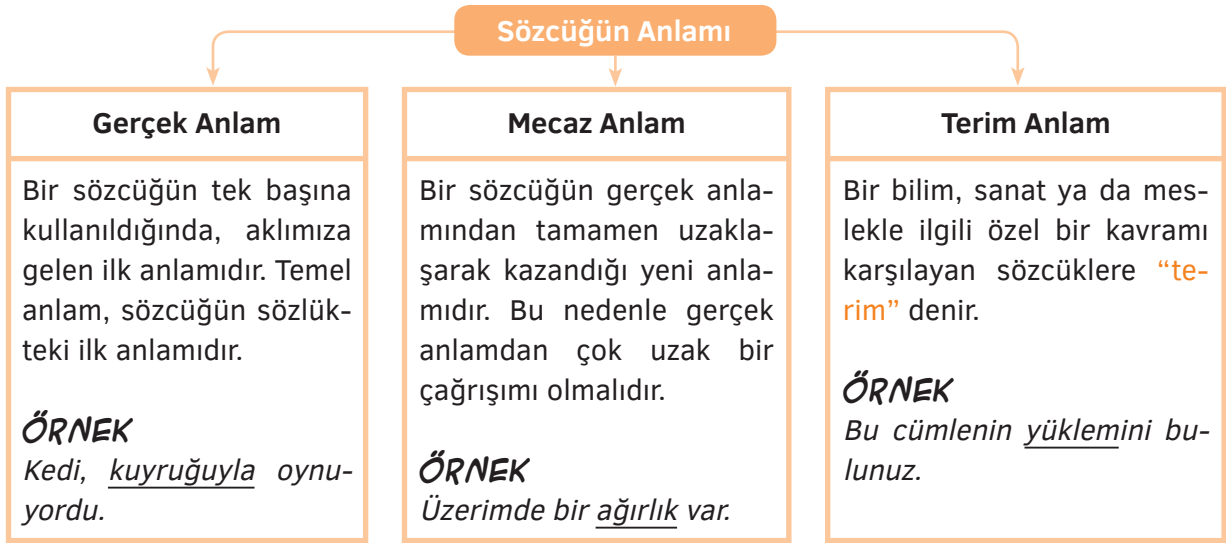
Pekiştirme Testleri

Pekiştirme Testi - 1

Pekiştirme Testi - 2

● Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

Tek başına anlamı olan ya da bir anlam taşımasa da cümlede anlam kazanarak cümle kuruluşuna katkıda bulunan dil birimlerine “sözcük (kelime)” denir.

İkilemeler

Anlamı kuvvetlendirmek, güzelleştirmek amacıyla aynı sözcüklerin tekrarlanmasıyla; yakın anlamlı, zıt anlamlı ya da sesleri benzer sözcüklerin yan yana kullanılmasıyla oluşturulan söz grubuna “**ikileme**” denir.

İkilemeler, farklı yollarla oluşturulabilir:

- Aynı sözcüklerin tekrarı ile: *güzel güzel, tatlı tatlı...*
- Eş anlamlı sözcüklerle: *eş dost, güçlü kuvvetli...*
- Zıt anlamlı sözcüklerle: *dost düşman, iyi kötü...*
- Biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerle: *eğri büğrü, eski püskü...*
- Anlamsız sözcüklerle: *abuk sabuk, abur cubur...*
- Yansıma sözcüklerle: *şırıl şırıl, lıkır lıkır...*
- Tekrar edilen sözcüğün başına “m” harfi getirilerek: *para mara, gezi mezi...*

İkilemeleri oluşturan sözcükler ayrı yazılır ve bu sözcüklerin arasına noktalama işareti konmaz.

Deyimler

Bir kavramı karşılamak amacıyla en az iki sözcükten oluşan ve cümleye etkili, çekici bir anlatım özelliği katan kalıplaşmış söz gruplarına “**deyim**” denir.

Deyimlerin özellikleri şunlardır:

- Deyimleri oluşturan sözcükler değiştirilemez, yerine eş anlamlıları bile getirilemez.
- Deyimi oluşturan sözcüklerden en az biri mecazlaşmıştır.
- Deyimler, iki veya daha çok sözcükten oluşur.
- Söyleyenleri belli değildir.
- Genellikle mastar biçimindedir.
- Belli bir durum ya da kavramı anlatır.

Deyimlerin yanlış kullanılması veya anlamlarına uygun kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açar.

DİKKAT !

Kimi sözcükler sadece terim olarak kullanılır (element, pi sayısı...). Kimi sözcükler ise diğer anlamlarının yanı sıra terim olarak kullanılır. (Bu açı kaç derecedir. Olaya başka açıdan bak.)

Atasözleri

Uzun deneyim ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş, halka mal olmuş, öğüt veren ve genel kural niteliği taşıyan kısa ve özlü sözlerdir.

Atasözlerinin özellikleri şunlardır:

- Genel kural niteliğinde, yol gösterici sözlerdir.
- Kısa ve özlüdür.
- Kim tarafından söylendikleri belli değildir.
- Kalıplaştıkları için sözcükler ve sözcüklerin yerleri değiştirilemez.
- Bir toplumun duygu, düşünce, inançlarını yansıttıkları için ulusal niteliktedir.

ÖRNEK

“Minareyi çalan kılıfını hazırlar.” atasözü, “kolay kolay gizlenemeyecek kadar büyük bir yolsuzluk yapan, sorumluluklarından kurtulma yollarını önceden düşünür.” anlamındadır.

Söz Sanatları**Karşıtlık (Tezat)**

Anlatımda birbirine karşıt iki sözün bir arada kullanılmasıdır.

ÖRNEK

*Ne siyah eylemiş bu nasiyeyi
Saçımı bembeyaz eden bahtım.
(Nasiye: Alın, çehre.)*

Benzetme (Teşbih)

Bir varlığı ya da kavramı anlatmak için özellikleri eksiksiz olarak taşıyan başka bir şeyden yararlanmaktır.

ÖRNEK

Bu koy cennet kadar güzelmiş.

Kişileştirme (Teşhis)

İnsana ait özelliklerin insan dışı varlıklar için kullanılmasıdır.

ÖRNEK

Bir güvercin selam verdi.

Konuşturma (İnfak)

İnsan dışındaki varlıkların konuşmasıdır.

ÖRNEK

Tomurcuk “Günaydın.” dedi.

Abartma (Mübalağa)

Bir sözün etkisini güçlendirmek için bir şeyi olduğundan az ya da fazla göstermektir.

ÖRNEK

Bir ah çeksem dağı taşı eritir.

TÜRKÇESİ VARKEN

Dilimize yerleşmemiş yabancı kökenli sözcükler yerine dilin özgün sözcükleri kullanılmalıdır. Dilimize yerleşmiş olan yabancı kökenli sözcükler ise **eş anlamlı sözcükler** olarak dilimizde yer alır.

ÖRNEK

sonbahar → güz
beyaz → ak
saadet → mutluluk

} Eş anlamlı sözcükler

ÖRNEK

perspektif → Türkçe değil
save etmek → Türkçe değil
absürt → Türkçe değil

bakış açısı → Türkçe
kaydetmek → Türkçe
saçma → Türkçe

A. “Çıkmak” sözcüğünün aşağıdaki cümlelerde hangi anlamda kullanıldığını yazın.

1. Müdürün çağırdığı çocuk, sabırsız adımlarla sınıftan çıktı.
Anlam:
2. Ablam, okulunu bitirir bitirmez öğretmen çıktı ve hemen Muğla’da göreve başladı.
Anlam:
3. Cılız çocuk, bisikletini yanında yürüterek dik yokuşu bir saatte çıktı.
Anlam:
4. Bu kumaştan salondaki koltukları örtmek için istediğiniz örtüler çıkar mı bilmem.
Anlam:
5. Bizim iklimimizde, doğal bir üretimle bu mevsimde kavun çıkmaz.
Anlam:
6. Onu ne kadar da iyi tanıyormuşsun, hakkında ne söylediyse çıktı.
Anlam:

B. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda kullanılıp kullanılmadığını işaretleyin.

	Gerçek Anlam	Gerçek Anlam Değil
1. Çocuğun yaşına göre <u>ağır</u> Türkçesi dikkatimizi çekti.	☐	☐
2. Meydandaki kalabalık yavaş yavaş <u>dağılıyor</u> .	☐	☐
3. Deniz <u>kenarında</u> balık tutanları izliyorduk.	☐	☐
4. Okul ve ev, birbirine epey <u>uzaktı</u> .	☐	☐
5. Adam, onun yakasına <u>yapışıp</u> “Çık bakalım paraları!” dedi.	☐	☐
6. Onun <u>temiz</u> karakterinden hiçbirimiz şüphe etmezdik.	☐	☐

C. Aşağıdaki sözcükleri terim anlam ifade edecek biçimde cümlede kullanın.

1. Işık:
2. Köprü:
3. Kök:
4. Ağız:
5. Perde:
6. Çevre:

DİKKAT !

Bir sözcüğün terim olup olmadığı cümledeki anlamına bakılarak belirlenir. Terim olması için belirli bir alanda kullanılması gerekir.

D. Aşağıdaki cümlelerde mecaz anlama kullanılmış sözcükleri daire içine alın.

1. Katıldığımız ihale istediğimiz gibi sonuçlanırsa yaşadık.
2. Sürekli konuşup bir şeyler sorarak arkadaşını açmak istiyordu.
3. Seminerde karşılaştığı başarılı arkadaşlarını iltifata boğdu.
4. Sende bu çene varken daha çok tartışsınız ablanla.
5. Yaz tatilinde ne yapacağımız bizim için bir düğüm.
6. Zavalılık, o kadar hasta ki günden güne eriyor!
7. Burçak, kardeşini eve postalayıp yanımıza gelecekmiş.
8. Annesinin ters ters bakmasına aldırmandan yerde yatan çocuğa bulaştı.
9. Sözlerini tartmadan konuşmak gibi kötü bir huyu vardır.
10. Ayaklanma, Ankara'ya da sıçramıştı.
11. Aramıza düşmanlık tohumları ekiyordu.
12. Kendini iyice kapatıyor, derdini kimseye anlatmıyordu.
13. Gözlerinin önünden okul yılları akıp gidiyordu.
14. Küçük hesaplar peşinde koşmamalısın.
15. Yıllardır seni bu işlerde maşa olarak kullandılar.
16. Son gelen ürünlerde bir sakatlık var, fark ettin mi?

E. Aşağıdaki cümlelerdeki yabancı sözcükleri yuvarlak içine alın ve kutulara Türkçelerini yazın.

1. Takım çalışmalarında her zaman aktif bir rol oynardı.
2. Salondaki mobilyaların ilginç dizaynı hemen gözüme çarpmıştı.
3. Yayınevinin internet adresinden de kitap alabilirsiniz.
4. Okullarının yeni kampüsü doğa ile iç içeydi.
5. Geleceği daha çok kucaklayan bir vizyonunuz olmalı.
6. Birtakım illegal işlere karışarak departmanının adını da kötüye çıkarmış.
7. Dosyanızı save edip etmediğinizi bir kez daha check ediniz.
8. Çin'de birçok teknolojik ürünün imitasyonu üretiliyor.

A. Aşağıdaki cümlelerde geçen ikilemelerin altını çiziniz ve bunların hangi yolla oluştuğunu karşılıklarına yazınız.

1. Çaydanlıktaki su fokur fokur kaynıyordu. →
2. Çamurlu yolda bata çıka ilerledi araba. →
3. Büyük küçük demeden herkes katıldı törene. →
4. Er geç ortaya çıkacak yalanları. →
5. Yemekten önce abur cubur yememelisin. →
6. Basamakları birer birer çıktı. →
7. Kalem malem almayacağım artık. →
8. Eski püskü eşyaları vardı. →
9. Kılık kıyafetine her zaman özen gösterir. →
10. Birkaç güne ağrı sızı kalmadı. →
11. Güneş, yavaş yavaş kayboluyordu. →
12. Koşa koşa ablasının yanına gitti. →
13. İngilizceyi çat pat konuşabiliyor. →
14. Kaba saba davranmayı bırak artık! →
15. Varını yoğunu bu iş için harcadı. →

B. Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını yazınız.

1. çam devirmek:
2. göz yummak:
3. ağızını bıçak açmamak:
4. sırtı yere gelmemek:
5. kulak misafiri olmak:
6. nazı geçmek:
7. yolu düşmek:
8. lafa boğmak:
9. soluk aldurmamak:
10. temize çıkmak:
11. arkasını almak:
12. yağa bala batırmak:
13. can damarına basmak:

C. Aşağıdaki sözcükleri anlamlı cümleler oluşturacak şekilde sıraya koyup atasözleri oluşturun.

1. kovarlar - dokuz - doğru - köyden - söyleyeni →
2. kırk - kahvenin - vardır - bir - hatırı - fincan - yıl →
3. akılsız - hayırlıdır - düşman - akıllı - dosttan →
4. kaz - tavuğu - komşuya - görünür - komşunun →
5. hiç - kanaat - bulamaz - çoğu - etmeyen - aza →

D. Aşağıdaki metinlerde karşıklık (tezat) sanatı kullanılanların başına “✓” işareti getirin. Karşıtlığı oluşturan ifadeleri altlarına yazın.

1. Neden böyle düşman görünürsünüz
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?
..... Cahit Sıtkı TARANCI
2. Başkaları gitmiş olur gidince
Bir sen yakınsın, uzakta kalınca
..... Oktay Rifat HOROZCU
3. Aramazdık gece mehtabı, yüzün varken
Bir uzak yıldıza benzerdi güneş sen
varken
..... Faruk Nafiz ÇAMLİBEL
4. Yaz kış demeden çalışan karıncaya
Nispet yapıyordu tembel ağustos böceği
5. Saatler geçiyor parmaklarımın arasından
Paslanmış demir renkli saatler
..... Özdemir İNCE
6. Ak akçe kara gün içindir.
..... Atasözü
7. Şehrin gözlerinde kartpostal bir bakış
herkesin içinde yaralı bir çocuk
..... Onan GÜNÖZ
8. Yeni bir dünya buldum eski gövdemde
Sen varsın diye kendimle barıştım.
..... Hüseyin ATABAŞ
9. bulutlar ertelese yağmurlarını
saf karanfil kokardı geceler
bir gözün sevinçten ağlardı
bir gözün üzünçten
..... Hamdi ÖZYURT
10. adınla yaralı ağaç
kurudu bahçede
daha az giriyorsun
artık düşüme
..... Metin ELHAN
11. Çukurova bayramlığın giyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
..... Karacaoğlan
12. Yapraktın sen
Uğruna yaşanmış ölmüş,
Vatan toprağı!..
..... Mehmed KEMAL

A. Aşağıdaki cümlelerde hangi varlıklar arasında benzerlik ilgisi kurulduğunu yazın ve benzerlik ilgisi kuran sözcüğü daire içine alın.

1. Çok sevdiğim çocukluk arkadaşım Eda'nın gözleri zümrüt gibi yemyeşildi.

Benzeyen: Kendisine benzetilen:

2. O sabah tarlaların üzerindeki bulutlar, gökyüzünü sanki pamuk tarlasına çevirmişti.

Benzeyen: Kendisine benzetilen:

3. Amcamın işleri bozulduktan sonra ailece yeni taşındıkları ev, kutu gibi küçücüktü.

Benzeyen: Kendisine benzetilen:

4. Ay, kamp yaptığımız o gece gökyüzünde bir ayna misali parlıyordu.

Benzeyen: Kendisine benzetilen:

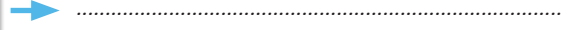
B. Aşağıdaki cümlelerde kişileştirme olup olmadığını işaretleyin. Varsa kişileştirilen varlığı daire içine alın.

	Var	Yok
1. Güneş, bulutların arasından bize gülümseyerek bakıyordu.	☐	☐
2. Gemi, karanlığın içinde suları bıçak gibi yarararak ilerledi.	☐	☐
3. Bu zor günlerinde ona arkadaşlık eden, kitapları oldu.	☐	☐
4. Yıldızlar, gökyüzünde neşe içinde dans ediyordu.	☐	☐
5. Martılar, sonsuz maviliklere doğru kanat çırpıttı.	☐	☐
6. Rüzgâr, tüm gece hiç durmadan öfke ile esti.	☐	☐
7. Geriniyor gökyüzü gümüş tellerle, Cıvıl cıvıl bir yaşama sevinci doğada.	☐	☐
8. Rüzgâr şarkı söylüyor şimdi o kırlarda.	☐	☐
9. İnsanlar yürüyor ıslak kaldırımlarda.	☐	☐
10. Umutlarım yeşerdi yeniden gelen günde.	☐	☐
11. Susan yazdı, konuşan güz. Usuldu, uzundu denizin boyu.	☐	☐
12. Kardaki ayak izlerini takip ediyordu yıldızlar.	☐	☐
13. Yarını düşünmekten bugünü yaşayamıyorsun.	☐	☐
14. Güle darılan bülbül artık dalına konmuyor.	☐	☐
15. Bütün ağlamaların dinmesi gerek bir şiir yazmak için.	☐	☐
16. Zaman, sesini yükseltiyor şimdi.	☐	☐

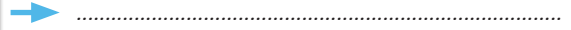
C. Aşağıdaki metinlerde yer alan söz sanatlarını yazın.

1. Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
Ey suyun sesinden anlıyan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi?

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

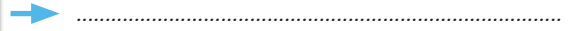

2. Tilkinin biri açlıktan iğne ipliğe dönmüş.
Eli ayağı tutmaz, yaprak gibi titrer olmuş.
Ormanda bir ağacın altına yatmış. “Şöyle
ağzıma layık bir kuzu, en azından bir tavuk
olsa...” diye hayal kurmaya başlamış. O sı-
rada önünden neşeli bir sincap geçmiş.

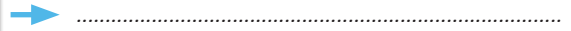
3. Sende karlı dağların serinliği.
Sende mayıs rüzgârlarının ılıkılığı var.
Sen denizlerimde bir büyük dalgasın,
Ben senin sonsuzluğunda bir kum tanesi.
Sen bir tanyerisin renkli camlar gibi
Ben her sabah senin şafaklarında uyanıyorum.

Ümit Yaşar OĞUZCAN

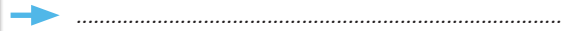
4. Dövüşüyorduk üç şehitler’imizde
Zorluyordu derya gibi düşman
Attığım boşa gitmiyordu
Lüzumsuzdu nişan.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

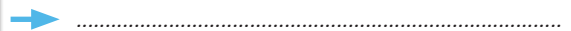

5. Ama ben hiç böyle mahzun olmadım.
Ölümü hatırlatan ne var bu resimde?
Oysa hayattayız hepimiz

Melih Cevdet ANDAY

6. Bir varmış bir yokmuş. Develer tellal, pire-
ler berber iken, ben ninemin beşiğini tıngır
mıngır salları iken... Az gittik, uz gittik, dere
tepe düz gittik. Döndük baktık ki bir arpa
boyu yol gitmişiz.

● Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

A. Aşağıdaki boşluklara, cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını (gerçek anlam, mecaz anlam, terim anlam) yazın.

1. Onun gelişi bizim için bayram, diyerek belli etti sevincini.

2. Çanakkale Boğazi'ni feribotla geçerse zaman kazanırız.

3. Ablam, lisedeki ilk aylarında biraz bocaladı ama sonra okuluna alıştı.

4. Köşe başındaki boş arsaya iş makineleri gelmiş.

5. Kurcaladığı radyoyu bozmuş ve tamirciye götürmüştü.

6. Çürük iddialarla canımızı sıkmak için uğraşiyor.

7. Yarınki ders için hazırladığı devreyi masaya bıraktı.

8. Alelacele evden çıktı ve doğru okula gidip derse girdi.

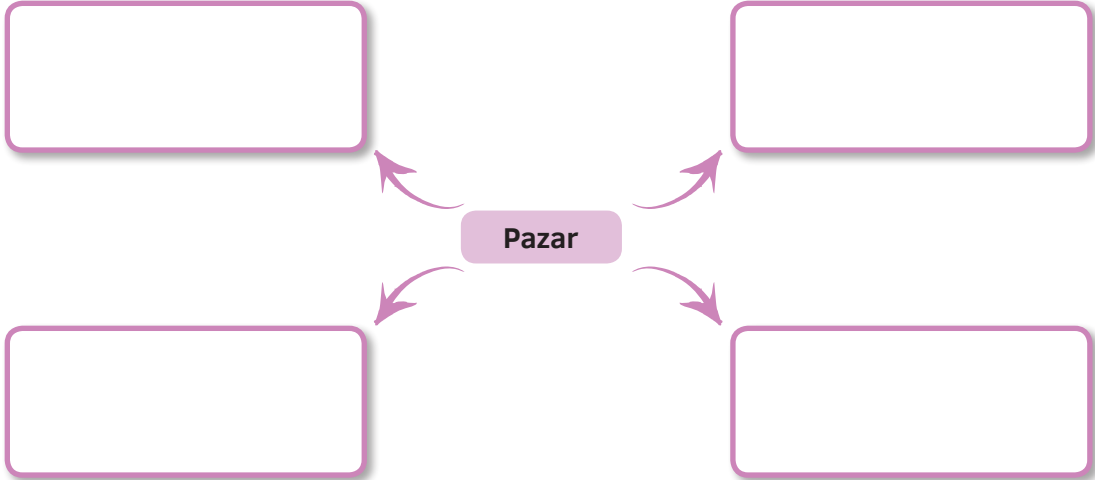
9. Sanatçı, çaldığı ezgiyle herkesi kendine hayran bıraktı.

10. Nilgün, soruda verilen cismin hacmini hesaplamak için uğraşiyor.

B. Aşağıda verilen sözcüğün sözlükteki anlamlarını kutucuklara yazarak şemayı doldurun. Daha sonra bu anlamları birer cümlede kullanın.

-
-
-
-

6. Evde balık beslemek ve akvaryum düzenlemek çoğumuzun yaşamında bir dönem ilgilendiği bir uğraş olmuştur. Tatlı veya tuzlu sularda yaşayan renk renk ve tür tür balıklar, herkesin ilgisini çeker. Akvaryumların mekânlara olumlu enerjiler verdiği birçok kültürde dile getirilmiştir. Ayrıca psikoloji alanında yapılan ve yapılmakta olan çalışmalar balıkları izlemenin sağlığa iyi geldiğini ortaya koymaktadır.

En popüler akvaryum balıklarından biri olan beta balığı, tül kuyruk yapısı ile akvaryum

I

içinde adeta asılı bir renk diyagramı oluşturan özel bir balık türüdür. 3 ila 5 yıl arasında yaşar. Bu balıklardan iki erkek aynı akvaryumda tutulursa ölümüne kavga ederler. Lepistes ve tetrazon gibi balık türleriyle de kavga ettiklerinden aynı akvaryumda bulundurulmaz. Kırmızı, turuncu ve siyah renkli halkaları olan tetrazon balığı, genellikle yaşamak için

II

akvaryumun dibini tercih eder. Son derece canlı ve hareketlidir. Aşırı hareketlilikleri sakın balık türlerini rahatsız edebilir. Boyları yaklaşık 6 santimdir. Sakın yapıları nedeniyle tetrazonlarla yaşayamayacak olan melek balıkları gövdelerinin altından çıkan iki sivri

III

yüzgeçleri, yassı ve geniş gövdeleriyle ayırt edilir. Bu balıkların tatlı ve tuzlu sularda yaşayan birçok türü bulunur. Şeffaf özellikleri ile akvaryumların ilgi odağı olan cam kedibalığı ise

IV

barışçıl bir balık türü olduğundan birçok türde balıkla aynı akvaryumu paylaşabilir.

Bu metindeki numaralanmış balık türlerinin görselleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)				
B)				
C)				
D)				

12, 13, 14 ve 15. soruları metne göre yanıtlayın.

Hava karardıkça bir kasvet çöküyor, ayrıntıları silinen koca ova, uçsuz bucaksız bir okyanusmuş gibi görünüyor. Sanki sonsuz bir deryaya, bir ummana bakıyorum. **Neredeyse** ağlayacak hâle geliyorum ama neyin ağlattığını bilmeden. Dedemin öğrettiği çok eski bir Arap şiiri geliyor aklıma: “Asil insanların en neşeli zamanlarında bile bir hüznü vardır, daha düşük ruhlar ise en sefil zamanında bile neşelidir.” İnsanların fazla gülmediği, kadınlarla çocukların evin erkeklerinin yanında yüksek sesle konuşmadığı; dede, baba eve geldiği zaman Arap şarkıları çalan radyonun kapatıldığı, alalacele yenilen yemek sırasında kimsenin konuşmadığı, neşesiz ve tatsız bir hayata çok uyan bir şiir bu.

Artuklu sultanlarının yaptırdığı Kasımiye Medresesi’nden ayrılırken beni hüznölendiren şeyin ne olduğunu buluyorum: Yalnızlık duygusu. Bu şehirde yalnızım ben; ailem yok, hayatta kalanlar Ankara’ya, İzmir’e taşınmış, onlarla bir ilişkim kalmamış, aile bağlarımı tamamen koparmışım. Dedem, babam, annem mezarlıkta. Bu şehir benim şehrim değil artık. Binlerce yıllık taş binaların üstüne çıkılmış, yanına eklenmiş briket bölümler, deşilmiş bağırsaklar gibi görünen karmakarışık elektrik, telefon telleri; karanlığın örttüğü çirkinlikler.

12. Parçanın ilk cümlesinde geçen “okyanus”a aşağıdakilerden hangisi benzetilmektedir?

- A) Ova
- B) Sonsuz bir derya
- C) Umman
- D) Arap şiiri

13. Parçada koyu yazılan sözcük aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Çocuk neredeyse uyuyacak.
- B) Neredeyse düşecektim.
- C) Neredeyse ona patlayacaktım.
- D) Baban neredeyse hemen gelsin.

14. Parçada kullanılan ve altı çizilen sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beklemeksizin
- B) Çabucak
- C) Karışık
- D) Sırayla

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parçada geçen “kasvet çökmek” deyiminin anlamı yoktur?

- A) Bu konuşmalardan iyice sıkıldım.
- B) İki saattir konuşuyorsun içim daraldı.
- C) Üç gündür evdeyim, çok bunaldım.
- D) Sonuçlar açıklanacağı için çok heyecanlıyım.